

Antoni Tàpies

— *La resistència del signe*

De l'11 de març a l'1 de
novembre de 2020

Ajuntament
de Vila-seca

— **Castell de Vila-seca**

Com ja es va anunciar l'abril del 2019, la **Fundació Vila Casas** i l'**Ajuntament de Vila-seca** han signat un conveni de col·laboració per quatre anys que converteix el Castell en un espai expositiu d'art contemporani.

El **Castell de Vila-seca**, tot just acabat de rehabilitar, acollirà dues mostres a l'any d'artistes del fons de la col·lecció Vila Casas. La primera proposta, titulada *Antoni Tàpies. La resistència del signe*, s'inaugurarà el dimecres 11 de març a les 18 h i s'inclou dins del programa **Itiner'Art** de la Fundació Vila Casas que, sota la direcció de Natàlia Chocaró, té per objectiu establir sinèrgies amb centres d'arreu del territori català i donar màxima visibilitat al treball dels artistes del fons d'art de la col·lecció Vila Casas.

Per tal d'engegar aquest nou cicle de col·laboració, s'ha apostat per una de les figures cabdals de l'avantguarda internacional, un artista reconegut arreu del món i amb obra als principals museus d'Europa i Amèrica. La mostra *Antoni Tàpies. La resistència del signe* aplega un conjunt extraordinari de 61 gravats de gran format que compten amb la distinció “*bon à tirer*”, és a dir, són les obres que l'artista usa com a model per estampar. Aquesta col·lecció de gravats, executats al taller de Joan Roma entre els anys 1989 i 1993, és una obra de maduresa de l'artista, quan ja havia definit el seu llenguatge i codificat els signes, símbols i marques que el fan identificable. A més de la sèrie sobre paper, comptarem amb l'escultura *Campana*, de gran format i realitzada amb cera industrial i fusta.

L'exposició serà inaugurada el mateix dimecres 11 de març a les 18 h i restarà oberta al públic fins l'1 de novembre de 2020. L'acte el presidiran **Pere Segura**, alcalde de Vila-seca; **Daniel Giralt-Miracle**, crític i historiador d'art; **Antoni Vila Casas**, president de la Fundació Vila Casas; i **Mariàngela Vilallonga**, consellera de cultura de la Generalitat de Catalunya.

Antoni Tàpies

— *La resistència del signe*

Penso que una obra d'art hauria de deixar perplex l'espectador, fer-lo meditar sobre el sentit de la vida.

Antoni Tàpies

L'exposició

L'exposició *Antoni Tàpies. La resistència del signe* que presentem al Castell de Vila-seca amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vila-seca comprèn un conjunt extraordinari de 61 gravats de gran format procedents de la col·lecció Vila Casas, que posen de manifest l'experimentació que **Antoni Tàpies** va desenvolupar en el camp del gravat, i una escultura de gran format de cera industrial.

L'artista els va executar al taller de **Joan Roma**, un dels gravadors més reconeguts de Barcelona, entre els anys 1989 i 1993. Les obres han estat classificades per l'impressor i per l'artista com a “bon à tirer”, és a dir, la prova definitiva a partir de la qual se'n farà un tiratge. La col·laboració de Tàpies i Roma va explorar al màxim les possibilitats tècniques del gravat. Com es pot veure a l'exposició, es tracta d'una obra de maduresa de l'artista, quan ja havia definit el seu llenguatge i codificat els signes, símbols i marques que el fan identificable.

Resseguint les obres que aplega l'exposició ens endinsem en l'univers del gravat, el procés que permet d'estampar una imatge sobre paper mitjançant una planxa principalment metàl·lica —de coure, zinc, ferro, etc.— sobre la que prèviament s'ha fet una incisió. És un procediment que compta amb diverses tipologies, com el gravat calcogràfic, l'aiguafort, l'aiguatinta o el carborúndum.

Tàpies constata el seu interès i preocupació per traslladar la riquesa textural de la seva obra original a la gràfica, en aquest cas al gravat calcogràfic a través de la planxa metàl·lica. Són gravats de gran format, sorprenents per la seva dimensió ja que no són gaire habituals en el món del gravat. L'artista va subvertir les tècniques tradicionals del gravat per aconseguir textures més similars a les de la seva pintura i aprofitar la facilitat de reproducció d'aquest suport per incidir més en l'espectador. Alhora, va trencar esquemes pel que fa a la mida d'aquestes obres, bàsicament aiguaforts i aiguatintes de gran format —dimensions no gaire habituals en el món del gravat—, que recullen les seves íntimes preocupacions existencials: el comportament humà, la mort o la relació amb l'univers.

Cara i mans sobre negre, 1990. Aiguafort i aiguatinta en diverses tintes amb collage de paper. 196 x 196 cm.

— **Castell de Vila-seca**

La seva obra matèrica –enriquida amb sorra, pols de marbre, argiles i tot tipus de materials i objectes– es va fer present a tot arreu, en una dinàmica que mai no s’ha aturat i que segueix més enllà de la seva mort. Els colors, les textures materials, els signes i símbols que el defineixen ens fan pensar que gairebé tot el seu treball respon a uns impulsos, unes reflexions, uns sentiments que, de mica en mica, es van anar transformant en matèria, en forma, en pensament plàstic.

Antoni Tàpies també va fer incursions en el camp de l’**escultura**, i s’hi va involucrar amb la intensitat i la força expressiva que el caracteritzaven. Normalment creava peces de gran format, en què la seva empremta és indiscutible i on, de la mateixa manera que a la major part de la seva obra, apostava per una transgressió formal. Ho podem veure a l’escultura *Campana*, una de les obres d’aquesta exposició i que va adquirir la Fundació Vila Casas l’any 2017.

En les sis dècades de treball dedicat a l’art, Antoni Tàpies, universalment reconegut com un dels creadors més importants de la segona meitat del segle XX, va mostrar una preocupació pels problemes i conflictes que afecten la humanitat. La seva producció plàstica de factura sòbria i gran expressivitat tracta de donar resposta als grans enigmes de l’existència. A través d’un llenguatge de signes, el qual s’erigeix com a presència ferma i rotunda –d’aquí el títol de la mostra–, i la incorporació de matèria i objectes de naturalesa pobre aconsegueix de transcendir i copsar la bellesa.

I és que tot i tenir una formació autodidacta, Tàpies va reeixir i va arribar a crear un estil propi, en què es combinen la tradició i la innovació. Aquest segell inconfusible apareix en qualsevol de les seves obres, sigui quina sigui la disciplina a la que pertanyi. Els colors, les textures materials, els signes i símbols que el defineixen ens fan pensar que gairebé tot el seu treball respon a uns impulsos, unes reflexions, uns sentiments que, de mica en mica, es van anar transformant en matèria, en forma, en pensament plàstic. El seu repertori simbòlic, ric i profundament codificat, posa de manifest una coherència conceptual, que és la que unifica la seva producció artística, que és extensa, com va ser la seva mateixa vida.

s/t, 1992. Aiguatinta i vernís tou en dos tintes. 46 x 64 cm

T i vernís, 1992. Aiguatinta, vernís tou i serigrafia en diverses tintes amb relleu en sec. 50 x 65 cm

— **Castell de Vila-seca**

Contextualització

Daniel Giralt-Miracle, historiador i crític d'art

“Els gravats de Tàpies, com tota la seva obra, només es poden entendre si els analitzem des d'un triple vessant: estètic, sensorial i intel·lectual, perquè ell mateix mai va dissociar entre ètica i estètica. L'artista, que volia aprofundir en tot (en tècniques artístiques diverses, en lectures, en cultures, ...), no amagava els dubtes, sinó ben al contrari, perquè utilitzava la seva obra per compartir el procés especulatiu de la seva creació i de la seva mateixa existència. I ens va donar totes les claus perquè ens poguéssim apropar a unes idees, uns pensaments plens de passió i energia, rotunds en la seva construcció, el seu tractament i la seva morfologia.

Per tot plegat val la pena no deixar-nos perdre aquesta oportunitat d'endinsar-nos en un Tàpies que algú pot qualificar de menor, perquè pensi que un gravat no és tan valorat com un oli, però que en canvi apareix en tota la seva grandesa, en el seu contingut, en la seva forma, en la seva estètica i en la seva factura.”

Natàlia Chocarro, directora de projectes externs de la Fundació Vila Casas

“L'obra d'Antoni Tàpies constitueix un corpus creatiu estètic, filosòfic i discursiu coherent que s'ha anat generant d'ençà la dècada dels anys 40 del segle passat, moment en el qual irromp amb força en l'escena artística. Autor d'una àmplia i prolífera producció plàstica, la seva obra s'erigeix com la d'un dels autors més rellevants de la segona meitat del segle XX. En les sis dècades de treball que il·lustren la seva trajectòria, la producció d'aquest creador català de trajectòria internacional troba la seva font d'inspiració en la recerca dels grans enigmes que abracen l'existència i els problemes que afligeixen l'ésser humà.

Influït per l'espiritualitat oriental, especialment la del budisme zen, la seva obra conté un equilibri entre la mirada universal i transcendent, i l'afeció per allò quotidià i domèstic. Amb un traç enigmàtic, sovint encriptat, la producció plàstica de Tàpies és la d'un creador que troba en l'experimentació i les possibilitats de la matèria –tals com la terra, els àtoms i, fins i tot, les partícules– i l'ús de materials aliens a l'expressió plàstica, una clara voluntat transgressora.”

— **Castell de Vila-seca**

L'artista

ANTONI TÀPIES (Barcelona, 1923 – 2012)

Pintor, escultor, gravador i teòric de l'art, Antoni Tàpies s'erigeix com un dels màxims representants de l'informalisme europeu, el moviment artístic que tracta de donar resposta a la crisi espiritual que travessa Europa després de la Segona Guerra Mundial.

Considerat un dels artistes més rellevants del segle XX i reconegut arreu del món, la seva obra forma part de les col·leccions dels museus d'Europa i Amèrica més importants. Membre del moviment d'avantguarda Dau al Set, l'obra d'Antoni Tàpies evoluciona cap a l'informalisme que atorga especial atenció a la matèria. Compromès políticament contra la dictadura, durant la dècada dels anys 60 i principis dels 70 el seu treball se centra en el món dels objectes, propi de l'art povera. A finals de la dècada dels 80 i principis dels 90 la seva obra mostra una clara influència de la filosofia oriental, tant pel que fa a la relació home-naturalesa, com per la negació del dualisme en la nostra societat.

Arran de la Segona Guerra Mundial i del llançament de la bomba atòmica, que sotragueja els artistes de les dues bandes de l'Atlàntic, Antoni Tàpies comença a expressar un interès especial per la matèria, la terra, la pols, els àtoms i les partícules. Aquesta tendència es tradueix en l'ús de materials aliens a l'expressió plàstica academicista, com ara sabates o mitjons, i en l'experimentació de noves tècniques. Amb teles de textura intensa i grans possibilitats expressives, a mitjans dels anys 50 Tàpies assoleix el reconeixement internacional com un dels grans renovadors de l'informalisme. Les pintures matèriques formen una part substancial de l'obra de Tàpies, per a qui la matèria era també màgia, mimesi i alquímia.

A banda de la seva activitat artística, que no concebia deslligada de la realitat vital, Antoni Tàpies va mantenir sempre un ferm compromís moral cap els esdeveniments polítics i socials. A finals dels anys seixanta i començaments dels setanta, la seva implicació contra el franquisme es va intensificar i les seves obres van adquirir un marcat caràcter de denúncia. També en aquesta època, coincidint amb l'eclosió de l'art povera a Europa i el postminimalisme als Estats Units, Tàpies va accentuar el seu treball amb objectes i els va incorporar al seu llenguatge. En els anys següents i fins al final de la seva vida, la cultura oriental va ser fonamental en la producció de l'artista, amb un èmfasi renovat en la matèria, en la identitat home-natura i en la negació de qualsevol dualisme. Les obres dels últims anys contenen una reflexió física i espiritual.

Antoni Tàpies

— **Castell de Vila-seca**

Ha exposat al Museum of Modern Art i al Solomon R. Guggenheim Museum de Nova York, al Museum of Contemporary Art de Los Angeles, a l'Institute of Contemporary Arts i a la Serpentine Gallery de Londres, a la Neue Nationalgalerie de Berlín i a la Kunsthaus de Zuric, al Musée d'Art moderne de la Ville de Paris, al Jeu de Paume i al Centre Pompidou de París, al Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid, a l'Institut Valencià d'Art Modern de València i al Museu d'Art Contemporani de Barcelona, entre molts d'altres.

Tàpies va ser un intel·lectual amb un gran bagatge lector i musical. Va dur a terme una activitat intensa en el camp de l'obra gràfica amb llibres de bibliòfil i carpetes en col·laboració amb poetes i escriptors, entre els quals Alberti, Bonnefoy, Du Bouchet, Brodsky, Brossa, Daive, Dupin, Foix, Frémon, Gimferrer, Guillén, Jabès, Mestres Quadreny, Mitscherlich, Paz, Saramago, Takiguchi, Ullán, Valente i Zambrano. Paral·lelament a la seva activitat artística, Antoni Tàpies va desenvolupar una prolífica tasca d'escriptor. Entre les seves publicacions, hi destaquen: *La pràctica de l'art* (1970), *L'art contra l'estètica* (1974), *Memòria personal* (1977), *La realitat com a art* (1982), *Per un art modern i progressista* (1985), *Valor de l'art* (1993) i *L'art i els seus llocs* (1999).

Antoni Tàpies va crear la Fundació Antoni Tàpies el 1984 –amb seu a l'antiga editorial Montaner i Simón, al carrer d'Aragó de l'Eixample de Barcelona– amb l'objectiu de promoure l'estudi i el coneixement de l'art contemporani, posant una atenció especial a l'anàlisi del seu paper en la formació de la consciència de l'home modern.

— *Castell de Vila-seca*

Obres en exposició

Peu
1989

Aiguafort i aiguatinta en dos tintes amb collage de paper Japó tenyit.
50 x 65 cm

Les vostres mans
1989

Aiguatinta i serigrafia en diverses tintes amb sorra.
56 x 76 cm

Creus i cor
1989

Aiguafort i aiguatinta negra amb collage de paper Manila.
50 x 65 cm

Sabata
1989

Aiguafort i aiguatinta negra amb collage de paper Manila.
50 x 65 cm

Crani
1989

Aiguafort i rodet en una tinta.
50 x 65 cm

Flascó i xifres
1989

Aiguafort i aiguatinta i rodet en dos tintes amb collage de paper d'estrassa.
50 x 65 cm

El árbol de la vida, La sierpe I
1989

Aiguatinta en dos tintes, vernís tou i collage de paper Japó.
48 x 58 cm

El árbol de la vida, La sierpe II
1989

Aiguatinta en una tinta, troquel i collage de paper Japó.
48 x 58 cm

El árbol de la vida, La sierpe III
1989

Aiguatinta en una tinta, punta seca i collage de paper Japó.
48 x 58 cm

Sinuós negre sobre gris
1990

Aiguafort i aiguatinta i serigrafia en diverses tintes amb relleu.
96 x 96,5 cm

Graffiti sobre ciment
1990

Aiguafort i serigrafia en varies tintes.
139,5 x 69 cm

Capça de te
1990

Monotip, rodet i carborúndum en varies tintes.
137,5 x 70 cm

— *Castell de Vila-seca*

Obres en exposició

Trespeus
1990
Aiguafort, carborúndum i rodets en
varies tintes amb collage de paper
negre.
137,5 x 70 cm

Espiral i petjada
1990
Aiguatinta en diverses tintes.
138 x 69 cm

Cadira
1990
Monotip, rodets i aiguatinta en dos
tintes.
196 x 96 cm

Mà i creu sobre gris
1990
Aiguafort i aiguatinta en varies
tintes.
194,5 x 95,5 cm

Ossos i vernís
1990
Aiguafort, aiguatinta i serigrafia en
diverses tintes.
194,5 x 196 cm

Petjades i creus
1990
Aiguafort i aiguatinta en diverses
tintes amb collage de paper.
197 x 196 cm

Cara i mans sobre negre
1990
Aiguafort i aiguatinta en diverses
tintes amb collage de paper.
196 x 196 cm

Llibre i graffiti
1990
Aiguafort i aiguatinta en diverses
tintes amb gofrat.
197,5 x 196 cm

Suite La llum
1991
Aiguatinta, vernís tou i serigrafia
en diverses tintes.
105 x 75 cm

Suite La llum
1991
Aiguafort, aiguatinta, vernís tou
i serigrafia amb quitrà en diverses
tintes.
105 x 75 cm

Suite La llum
1991
Aiguafort, aiguatinta i carborúndum
en dos tintes.
75 x 105 cm

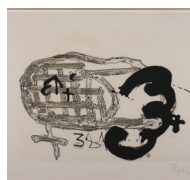
Suite La llum
1991
Aiguafort, aiguatinta i vernís tou
en dos tintes.
105 x 75 cm

— Castell de Vila-seca

Obres en exposició

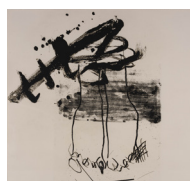
Suite La llum
1991
Aiguatinta, carborúndum i vernís
tou en diverses tintes.
105 x 75 cm

Suite La llum
1991
Aiguatinta, carborúndum i vernís
tou en dos tintes.
75 x 105 cm

Suite La llum
1991
Aiguafort, aiguatinta, vernís tou i
carborúndum en dos tintes.
105 x 75 cm

Suite La llum
1991
Aiguafort i aiguatinta en dos
tintes.
105 x 75 cm

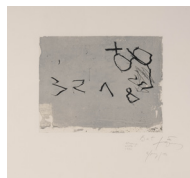
Cistell
1991
Rodet, sofre, aiguatinta i serigrafia
en diverses tintes.
90,5 x 63 cm

Coup de pinceau
1991
Fons de monotip, aiguatinta, vernís
tou i serigrafia en diverses tintes.
45 x 63 cm

Vegetal
1991
Aiguafort i aiguatinta en dos tintes
amb collage de paper Manila.
50 x 65 cm

Xifres sobre gris
1991
Aiguafort i carborúndum en dos
tintes.
50 x 65 cm

Contorn negre
1991
Aiguatinta i vernís tou en dos
tintes.
46 x 69 cm

Ex-libris Gavarró
1991
Aiguafort en una tinta.
30 x 26 cm

Petit vermell
1992
Aiguafort en una tinta amb collage
de paper d'estrassa i relleu.
33 x 25 cm

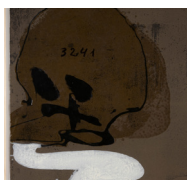
Daga i grafisme
1992
Carborúndum, rodet i vernís tou
en diverses tintes.
50 x 65 cm

— Castell de Vila-seca

Obres en exposició

Verí
1992
Aiguatinta, vernís tou i litografia en dos tintes amb collage de paper Arches blanc de 250g.
50 x 65 cm

Crani amb xifres
1992
Aiguafort, aiguatinta, carborúndum i serigrafia en diverses tintes.
65 x 50 cm

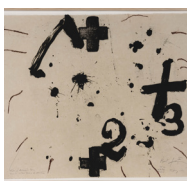
Negre sobre palla
1992
Aiguatinta i serigrafia en diverses tintes amb collage d'espert.
50 x 65 cm

T i vernís
1992
Aiguatinta, vernís tou i serigrafia en diverses tintes amb relleu en sec.
50 x 65 cm

Urpes
1992
Aiguatinta, sofre i serigrafia en diverses tintes.
63 x 90 cm

s/t
1992
Aiguatinta i vernís tou en dos tintes.
46 x 64 cm

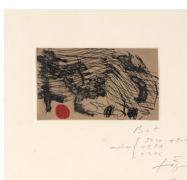
Tassa
1993
Serigrafia amb tinta calcogràfica i oli de llinosa amb dos tintes.
25 x 22 cm

Suite 8 gravats 1
1993
Aiguatinta, punta seca i rodets amb diverses tintes i collage de paper Japó.
31,5 x 45,5 cm

Suite 8 gravats 2
1993
Aiguafort, aiguatinta i carborúndum en diverses tintes.
31,5 x 45,5 cm

Suite 8 gravats 3
1993
Aiguafort, aiguatinta i rodets, enriquit a mà en diverses tintes.
31,5 x 45,5 cm

Suite 8 gravats 4
1993
Aiguafort, aiguatinta i rodets en diverses tintes amb collage de fusta.
31,5 x 45,5 cm

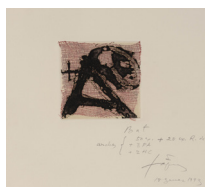
Suite 8 gravats 5
1993
Aiguafort, aiguatinta i punta seca en dos tintes.
31,5 x 45,5 cm

— Castell de Vila-seca

Obres en exposició

Suite 8 gravats 6
1993
Aiguafort i aiguatinta en diverses tintes amb doble collage de fusta i de paper Japó.
31,5 x 45,5 cm

Suite 8 gravats 7
1993
Aiguafort i aiguatinta en dos tintes amb doble collage de tarlatana tenyida i paper Japó.
31,5 x 45,5 cm

Suite 8 gravats 8
1993
Aiguafort, aiguatinta i rodets en dos tintes.
31,5 x 45,5 cm

Suite Montseny 1
1993
Aiguafort, rodets i carborúndum en varies tintes.
31,5 x 45,5 cm

Suite Montseny 2
1993
Aiguatinta i punta seca en dos tintes amb doble collage de paper Japó i de corda.
31,5 x 45,5 cm

Suite Montseny 3
1993
Aiguafort, aiguatinta, carborúndum, rodets i monotip en diverses tintes.
31,5 x 45,5 cm

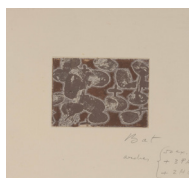
Suite Montseny 4
1993
Aiguatinta, punta seca i carborúndum en diverses tintes amb collage de fusta.
31,5 x 45,5 cm

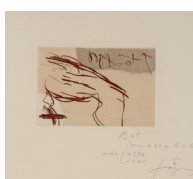
Suite Montseny 5
1993
Aiguafort i aiguatinta en dos tintes amb doble collage de paper d'estrassa i d'arpillera.
31,5 x 45,5 cm

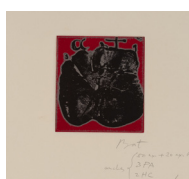
Suite Montseny 6
1993
Aiguafort i rodets en diverses tintes.
31,5 x 45,5 cm

Suite Montseny 7
1993
Aiguafort, carborúndum i rodets en diverses tintes.
31,5 x 45,5 cm

Suite Montseny 8
1993
Aiguafort en una tinta amb doble collage de paper Japó i de tela de cotó.
31,5 x 45,5 cm

Suite Montseny 9
1993
Aiguafort i dos rodets en diverses tintes.
31,5 x 45,5 cm

— *Castell de Vila-seca*

Obres en exposició

Suite Montseny 10
1993
Aiguatinta, punta seca i rodet
en diverses tintes amb collage de
paper Japó tenyit amb té.
31,5 x 45,5 cm

Campana
1986/1987
Cera industrial
53 x 53 x 66 cm

— *Castell de Vila-seca*

Per a més informació podeu contactar amb el departament de premsa i comunicació

Neus Pérez: nperez@fundaciovilacasas.com
+(34) 93 481 79 85
+(34) 616.997.941

Descàrrega d'imatges via web: www.fundaciovilacasas.com/ca/documents-premsa
Usuari: premsa
Contrasenya: apremsa2020